

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכת בידי נחמה ליבוביץ שנה שש"ה

כי תשא יתש"ז) ל"ב ז - י"ד

(השוה לגליון זה גליון כי תשא תש"ג העוסק אף הוא בפרקנו.)

א. טאלת סגנון:

השוה את הפסוקים: ז: לך רד כי שחת עמך

יא: למה ה' יחרה אפך בעמך
(וע' לעיל ג' ז': ראה ראיתי את עני עמי)

1. כיצד יש לבאר טבת חלופי הכנויים כאן?
2. הבא ראיה מפרקנו זה שאין חלופי כנוי אלה דבר "טבמקרה"!
3. הבא דוגמאות אחרות מן התורה של חלופי כנוי בעלי משמעות כזו!

ב. דברי ה' ז - י.

סמות רבה מ"ב ב': התחיל הקבה"ו ליתן למשה שבילים סיבוקט עליהם רחמים. מניין? א"ר יוחנן: למעלה כתוב (ז) וידבר ה' אל משה לך רד ואח"כ הוא אומר (ט) ויאמר ה' אל משה ראיתי את העם הזה והנה... "ואין אמירה אלא לשון רך. כאדם שיט בלבו על חברו והוא מבקש להתפייס לו והוא אומר לו: "אמור לי מה עשיתי לך, שכן עשית לי?" - כיון ששמע משה מן הקבה"ו דברים רכים, התחיל מבקש עליהם רחמים.

1. מהו הרעיון הכלול במלים "התחיל ליתן למשה שבילים"?

2. היכן מצינו כתורה עוד שנותן הקבה"ו "שבילים" לאדם במובן זה?

3. היכן מצאו חז"ל רמז בפסוקינו (ז-י), שנותן ה' שבילים למשה, סיבוקט עליהם רחמים?

ג. תפלת משה י"א - י"ג.

1. מהו מבנה התפלה הזאת?
2. השוה תפלתו זו לתפילתו במדבר י"ד, י"ג - י"ט. התוכל להסביר טבת השנוי בדברים המושמעים בפי הגויים כאן... "ברעה הוציאם להרג אותם..." וטעם "מבלתי יכולתי ה'... וישחטם"?
3. הסבר משמעות המ"ם במלת "מבלי" והבא דוגמאות למ"ם כזו!
4. מהי ההגדרה הדקדוקית של המ"ם הזאת?

ד. י"א למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים ביד חזקה...

סמות רבה מ"ג ח: א"ר הונא: מטל לחכם שפתח לבנו חנות של בטמים בטוק של זונות. המבוי (מקום החנות) עשה שלו, והאומנות עשתה שלה, והנער כבחור עשה שלו - יצא לתרבות רעה. בא אביו ותפסו עם הזונה, התחיל האב צועק ואומר: "הורגני אני!" היה עם אהבו, אמר לו: "אתה אבדת הנער ואתה צועק כנגדו?!" הנחת כל האומנויות ולא למדתו אלא בטם. הנחת כל המבואות ולא פתחת לו חנות אלא בטוק של זונות! כך אמר משה: "רבוץ העולם! הנחת כל העולם ולא שבעדת בניך אלא במצרים, שהיו עובדין סלאים, ולמדו מהם בניך ואף הם עשו עגל!..." דע מהיכן הוצאת אותם! "

1. מה הקסי בפסוקנו טאותו רצה המדרש לתרץ?
2. התוכל לתרצו בדרך אחרת?

ה. י"ב למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אותם...

לפסוק זה מקשה אברבנאל: וכל מפני דברי הטוטים ראוי שתחזל מדת הדין לעטות משפט בעמו? נסה לענות על קושינו על פי הנאמר ביחזקאל ל"ז כ"ג (וע' גם לט' כ"א-כ"ד) (הערה: ליחזקאל ל"ז, כ"א אשר חללוהו בית ישראל מעיר אברבנאל: לא שבני ישראל היו מחללים אותו בעצם, כי אם שבסבת גלותם וצרותיהם בהיותם עם ה', היה מחולל טמו בגויים בעבורם, באמור הגויים שלא יוכל להגן על עמו, ומבלתי יכולת ה' לגאלם היו בגלותם...)

xx) לטאלה זו עיין גם רמב"ן לדברים ל"ב ל"ו ד"ה אטביתה מאנוש זכרם, החל מן "כי בגלותנו זו תמה זכות... עד "רק מכעים לפניו."

וכן רמב"ן לבמדבר י"ד י"ג ד"ה ושמעו מצרים כי העלית החל מן "אבל הכונה בתפילה הזאת...)